

Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru podukrepa M08.6 programa razvoja podeželja 2014–2020

Analysis of recipients of the nonrefundable funding under the Rural Development Programme 2014–2020 submeasure M08.6

Darja STARE¹, Nike KRAJNC¹

Izvleček:

Trenutno aktualen Program razvoja podeželja (2014–2020) je Evropska komisija za Slovenijo potrdila februarja 2015. Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi je v okviru ukrepa M08 ključen podukrep M08.6, ki prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa, krepi gozdno-lesne verige, povečuje dodano vrednost lesa in spodbuja večjo profesionalizacijo ter varnost dela v gozdovih. Za omenjeni podukrep je do 31. decembra 2020, ločeno za dve operaciji, ki potekata v okviru podukrepa, prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 57,8 milijona €. Več kot polovica (57 %) vseh prispelih vlog v skupni vrednosti 30,8 milijona € je bilo odobrenih. Več vlog (73 %) je prispelo na razpis za operacijo Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa (t.i. operacija A). Vlagatelji zasebni lastniki gozdov, katerim je bila vloga odobrena (403), imajo skupaj v lasti 18,6 tisoč ha gozdov. Največ zasebnih lastnikov (44 %) ima v lasti gozdne posesti velikosti od 10 do 29,99 ha. Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije A je bilo kupljenih največ vitlov in dodatne opreme za vitle, povečal se je nakup gozdarskih prikolic ter kompletov strojev za strojno sečnjo.

Ključne besede: Program razvoja podeželja, gozdarstvo, mehanizacija in oprema, prejemniki sredstev, zasebni lastniki gozdov

Abstract:

The European Commission ratified the current Rural Development Programme (2014–2020) in February 2015. To improve the efficiency of private forests management, the key submeasure in the framework of the M08 measure is the M08.6 submeasure that strengthens forest-wood chains, increases the added value of the wood, and encourages professionalization and safety of forest work through the promotion of investments into the forest technologies, mobilization, and pre-industrial wood processing. For the mentioned submeasure, until December 31, 2020, separately for two operations taking place in the framework of the submeasure, 1,492 applications in which the applicants applied for almost 57.8 million €. Over half (57 %) of all received applications in the total value of 30.8 million € were approved. The majority of applications (73 %) arrived at the call for applications for the operation »Investments in the purchase of new mechanization and equipment for felling and harvesting wood« (operation A). The applicants – private forest owners whose applications were approved (403) own a total of 18.6 thousand ha of forests. The majority of private owners (44 %) owns forest estates sized 10 to 29.99 ha. Among the mechanization and equipment in the framework of operation A, the most winches and accessories for winches were purchased, the purchase of forestry trailers and sets of mechanized felling machines increased.

Key words: Rural Development Program, forestry, mechanization and equipment, grant recipients, private forest owners

1 UVOD

Za podporo podeželju, da bi izboljšali konkurenčnost kmetijskega in gozdarskega sektorja, država znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), ki je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije in pomeni podlago za koriščenje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Sprejetje politike razvoja podeželja (v

Bruslju sredi leta 2005) za obdobje 2007–2013 pomeni povezovalni dejavnik za bolj primerljivo gospodarjenje z gozdovi na celotnem območju EU, predvsem pa gozdarstvo poleg kmetijstva postane sestavni del slovenskega načrta razvoja podeželja (Korbar, 2005).

Ukrepi PRP, ki so namenjeni izboljšanju učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Republiki Sloveniji, so z nepovratnimi sredstvi pomembno prispevali k posodobitvi gozdarske

¹ Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko. Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija.

* dopisni avtor: darja.stare@gozdis.si

mehanizacije zasebnih lastnikov gozdov in kmetijskih gospodarstev. V okviru PRP 2007–2013 je bil izključno na gozdarstvo vezan en ukrep, in sicer znotraj prve osi – konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov. Analize so pokazale, da so sredstva pripomogla k izboljšanju razmer za gozdarstvo in upravljanje z gozdovi v Sloveniji (Stare in Krajnc, 2021). V okviru aktualnega obdobja PRP 2014–2020 je ključni ukrep za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Podukrep M08.6 najbolj neposredno vpliva na povečanje konkurenčnosti gozdarskih gospodarstev in podjetij. V naslednjih desetletjih naj bi sofinanciranje teh dejavnosti intenziviralo gospodarjenje z zasebnimi gozdovi in izboljšalo ponudbo lesa na trgu (Program ..., 2020).

Namen prispevka je predstaviti finančne podpore in tudi strukturo prejemnikov podpor v okviru PRP za obdobje 2014–2020, natančneje podpore, ki se nanašajo na naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (podukrep M08.6).

2 PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2014–2020

Program razvoja podeželja v obdobju 2014–2020, za katerega je na voljo več kot 1,1 milijarde €, je Evropska komisija za Slovenijo potrdila februarja 2015. Na podlagi izkušenj iz prejšnjega programskega obdobja PRP, priporočil stroke in ob upoštevanju nacionalnih strateških dokumentov, ki opredeljujejo razvoj kmetijstva, živilstva in gozdarstva do leta 2020, je Slovenija opredelila šest težišč ukrepanja, za doseganje ciljev pa izvaja 14 ukrepov (Program ..., 2020).

Aktualno obdobje PRP odraža državne prednostne naloge, ki jih je Republika Slovenija opredelila na podlagi analize stanja v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu, pa tudi povezanost teh gospodarskih panog z drugimi področji delovanja na celotnem ozemlju države (Program ..., 2018). Za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji je v okviru PRP 2014–2020 financiran ukrep M08: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Ukrep vključuje

področje obnove gozdov po naravnih nesrečah ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa (Program ..., 2020). Ukrep podpira naložbe v okviru dveh podukrepov:

- Podukrep M08.4: Podpora za odpravo škode v gozdnih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, kjer potekata dve operaciji:
 - Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
 - Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov;
- Podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, kjer potekata dve operaciji:
 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa (t.i. operacija A) ter
 - Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa (t.i. operacija B).

Podukrep M08.6 je namenjen trajnostnemu razvoju gozdarstva kot gospodarske panoge prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa. To so naložbe, ki so ključne za trajnostno gospodarjenje z gozdom, krepitev gozdno-lesne verige, povečanje dodane vrednosti lesa, večjo profesionalizacijo in varnost dela v gozdnih ter potencialno ustvarjanje novih delovnih mest (Program ..., 2020). V okviru podukrepa M08.6 so bili do 31. 12. 2020 za nakup nove mehanizacije ter opreme za sečnjo in spravilo lesa odprti trije javni razpisi, za operacijo naložbe v pred industrijsko predelavo lesa pa štiri; izplačila še potekajo. Upoštevati je treba podatek, da stopnja javne podpore znaša do 40 % upravičenih stroškov, najmanjši znesek javne podpore je 1.000 €, upravičenec pa lahko v celotnem programskem obdobju iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 € javne podpore.

Zaradi zamika reforme skupne kmetijske politike se programsko obdobje 2014–2020 podaljšuje za dve leti, tako da bo Slovenija v letih 2021 in 2022 prejela dodatna sredstva. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je v okvirnem terminskem načrtu objav javnih razpisov do konca 2021 predvidelo še dodatni javni razpis za podukrep M08.6 (Sporočila ..., 2021).

3 PREJEMNIKI SREDSTEV ZA PODUKREP M08.6

Za podukrep M08.6 je do 31. decembra 2020 prispelo 1.492 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 57,8 milijona €. Več kot polovica (57 %) vseh prispelih vlog v skupni vrednosti 30,8 milijona € je bilo odobrenih. Od vseh odobrenih vlog pa je bilo do 31. 12. 2020 izplačanih 51 %, v skupni vrednosti več kot 14 milijonov € (preglednica 1), vendar izplačila še potekajo in izplačana sredstva ne predstavljajo načrtovane končne vrednosti. Tako celotna vrednost naložb vlagateljev, ki so jim bila odobrena sredstva v okviru podukrepa M08.6, znaša 95,4 milijona €.

V okviru podukrepa ločeno potekata dve operaciji. Več vlog (73 %) je prispelo na razpis za operacijo A in tudi več sredstev je bilo zaprosenih za isto operacijo (63 % od vseh zaprosenih sredstev). Izplačila še potekajo, je pa bilo 31. 12. 2020

izplačanih 434 vlog, od tega 65 % za operacijo A (tj. mehanizacijo in opremo).

Med vlagatelji za nakup mehanizacije in opreme (operacija A), katerim so bila sredstva odobrena, prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (78 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – s. p. (13 %), zasebni lastniki gozdov – pravna oseba (9 %) in nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov (z zanemarljivim deležem 0,2 %). Zasebnim lastnikom gozdov – posameznikom je bilo izplačanih največ sredstev, in sicer 42 % vseh sredstev, ki so bila namenjena za sofinanciranje nakupa mehanizacije in opreme. Z 38 % prejetih sredstev jim sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe (preglednica 1). Med vlagatelji, katerim so bila sredstva odobrena za predindustrijsko predelavo lesa (operacija B), prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (57 %), sledijo gospodarske družbe

Preglednica 1: Število odobrenih vlog in posameznih vlagateljev ter vrednost odobrenih sredstev in izplačil glede na status vlagatelja in ločeno za operacije A in B na dan 31. 12. 2020 (vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)

Status vlagatelja		Št. odobrenih vlog	Št. posameznih vlagateljev	Odobrena sredstva (mil €)	Vrednost izplačil (mil €)
A – Mehanizacija in oprema	Nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov	1	1	*	*
	Zasebni lastnik gozdov (posameznik)	450	403	8,98	3,25
	Zasebni lastnik gozdov (pravna oseba)	53	49	5,07	2,90
	Zasebni lastnik gozdov (s. p.)	75	65	3,35	1,57
	SKUPAJ	579	518		
B – Predindustrijska predelava lesa	Gospodarska družba	63	53	5,34	3,10
	Kmetija z registrirano dopolnilno dejavnostjo	156	135	4,49	2,16
	Samostojni podjetnik	18	18	1,34	0,79
	Zasebni lastnik gozdov (s. p.)	37	34	2,07	0,56
	Zadruga	1	1	*	*
	SKUPAJ	275	241		

*Zaradi malo vlagateljev vrednosti ne navajamo.

(23 %), samostojni podjetniki (6,5 %) in zasebni lastniki gozdov – s. p. (13,5 %). Največ izplačanih sredstev (46 %) je bilo namenjenih gospodarskim družbam, z 32 % pa sledijo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki sicer prevladujejo po številu odobrenih in izplačanih vlog (preglednica 1).

Med vlagatelji, ki so oddali vlogo za prejem sredstev v okviru PRP, je bilo 748 zasebnih lastnikov gozdov, ki imajo skupaj v lasti okrog 40 tisoč ha gozdov. Vlagatelji zasebni lastniki gozdov, katerih vloga je bila odobrena (403), pa imajo skupaj v lasti 18,6 tisoč ha gozdov. Največ zasebnih lastnikov (44 %) ima v lasti gozdne posesti velikosti od 10 do 29,99 ha (slika 1). Skupaj imajo v lasti 18 % gozdnih površin, izmed površin v lasti zasebnih lastnikov gozdov, katerih vloga je bila odobrena. Največ gozdnih površin imajo v lasti zasebni lastniki gozdov, ki imajo gozdne posesti velike od 30 do 99,99 ha. Takšnih lastnikov je 42 % in imajo v lasti 47 % vseh površin, ki so vključena v poročanje. Kar 94 % vlagateljev, katerim so bila sredstva odobrena, ima gozdne posesti večje od 10 ha. Med vlagatelji ni bilo zasebnih lastnikov, ki bi imeli v lasti manj kot 5 ha ali več kot 500 ha gozda.

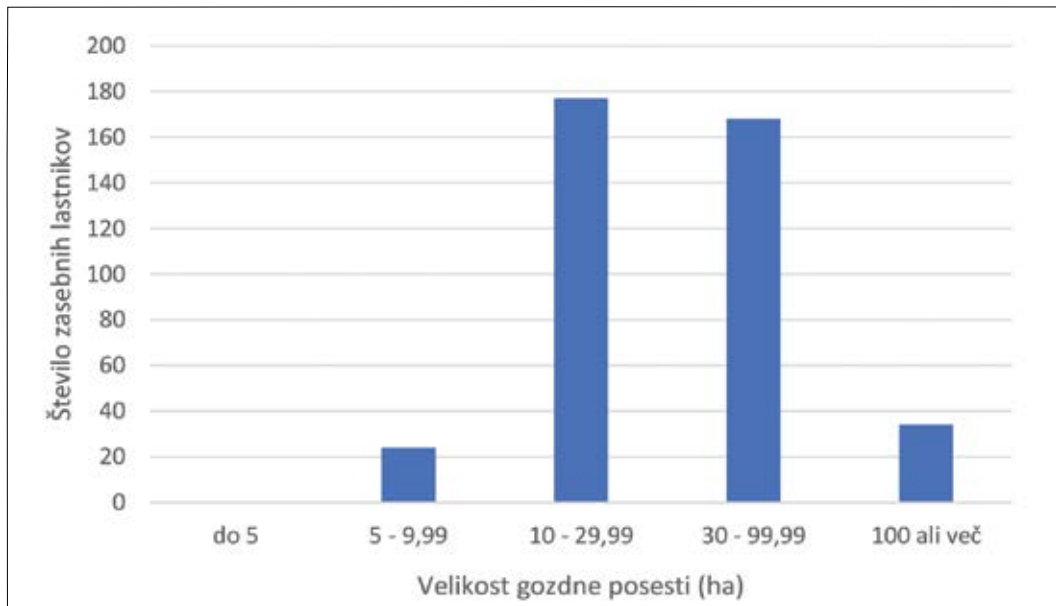
Ne glede na status vlagatelja prevladujejo moški (91 %), največ vlog pa je bilo vloženih v

Savinjski regiji, sledita Gorenjska in Koroška (slika 2). Po starosti prevladujejo vlagatelji v starostni skupini od 46 do 60 let (40,3 %), s skoraj enakim deležem sledijo v starostni skupini od 30 do 45 let (40,1 %), samo 2 % je starejših od 75 let, vlagateljev, mlajših od 30 let, pa je 8 %.

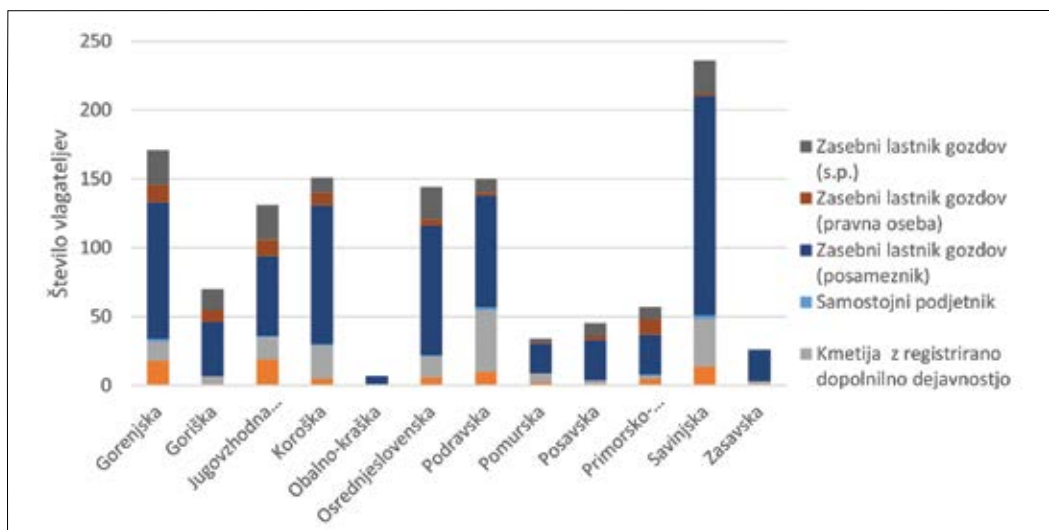
4 PODPRTE NALOŽBE V OKVIRU PODUKREPA M08.6

Za spodbujanje naložb v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa so bili s sredstvi PRP sofinancirani stroški, ki vključujejo mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa ter predindustrijsko predelavo lesa. Do 31. 12. 2020 je bilo predloženih 3870 zahtevkov za izplačilo sredstev (za operaciji A in B), odobrenih pa je bilo 2368 zahtevkov, izmed katerih je bilo več (66 %) namenjenih nakupu mehanizacije in opreme (operacija A).

Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije A je bilo kupljenih največ vitlov in dodatne opreme za vitle (preglednica 2). Vlagatelji so največkrat pridobili sredstva za sofinanciranje nakupa tritočkovnega elektrohidravličnega vitla (62 %). Kot dodatna oprema so bila vlagateljem odobrena sredstva za nakup radijskega krmiljenja

Slika 1: Velikostna struktura gozdne posesti, ki jo imajo v lasti zasebni lastniki gozdov (posamezniki), katerih vloga je bila odobrena v okviru podukrepa M08.6 (vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)

Slika 2: Število vlagateljev v okviru podukrepa M08.6 glede na status vlagatelja po statističnih regijah (vir podatkov: MKGP, preračun GIS, 2021)

Preglednica 2: Seznam mehanizacije in opreme, katere nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija A, razpis PRP 2014–2020 (vir podatkov: MKGP, 2021)

Naziv stroška	Število	Odobrena vrednost
Dodatna oprema za vitle	457	160.499
Vitli	304	754.107
Gozdarske prikolice	242	3.401.194
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon	197	5.541.807
Motorne žage	145	41.969
Gozdarska nadgradnja	118	526.516
Zgibni prikoličarji (forwarderji)	20	2.522.482
Radijsko krmiljenje	19	6.532
Stroji za sečnjo (harvesterji)	17	2.032.631
Odrivne deske za les	13	12.879
Žični žerjavi	8	1.191.801
Namenski gozdarski traktorji, drugi	7	858.436
Gozdarski mulčerji	4	15.558
Procesorske – harvesterške glave	4	109.770
Stroški informiranja in obveščanja javnosti	4	67
Gozdarski zgibnik	3	251.607
Enostavne naložbe od 15.000 do 200.000 €	2	358
Izvalčne klešče	2	1.706
Rezalne ali ščipalne glave	2	7.609
Vozički za žične žerjave	2	16.978
SKUPAJ	1.570	17.454.505

Preglednica 3: Seznam mehanizacije in opreme, katere nakup je bil odobren v okviru podukrepa M08.6 – operacija B, razpis PRP 2014–2020 (vir podatkov: MKGP, 2021)

Naziv stroška	Število	Odobrena vrednost
Naložbe (majhne, enostavne, zahtevne)	211	94.211
Mehanizacija in oprema	586	13.267.232
Nakladalniki	80	2.185.565
Oprema za prekladanje	74	33.721
Žagalni stroj	55	1.585.476
Žagalna linija s tračno žago	48	2.328.161
Rezalno-cepilni stroj, traktorski	47	493.485
Sekalniki, traktorski pogon	39	423.362
Cepilnik	37	65.169
Naprave za sušenje lesa	30	2.001.564
Viličarji	26	449.858
Linija za robljenje desk in razrez prizm	19	568.294
Mobilna tračna žaga	18	286.096
Čelilnik (stroj za čeljenje)	16	280.901
Skobeljni stroj	11	238.470
Stroj za lupljenje hlodovine	11	653.206
Vakuumsko dvigalo	9	53.325
Krožna žaga za razrez drv	9	37.622
Cepilne klešče	8	22.033
Robilnik (stroj za robljenje)	8	69.002
Strojna linija za izdelavo pelet	15	986.283
Stroj za izdelavo sekancev	14	192.272
Strojna linija za izdelavo sekancev	6	164.868
Strojna linija za izdelavo briketov	4	148.498
Parilnica za les	1	*
Oprema za zaščito lesa med transportom	1	*
Stroj za reduciranje premera hlodovine	1	*
SKUPAJ	798	13.361.443**

*Zaradi malo vlagateljev vrednosti ne navajamo.

**Skupna vrednost brez upoštevanja vrednosti, kjer je št. vlagateljev = 1.

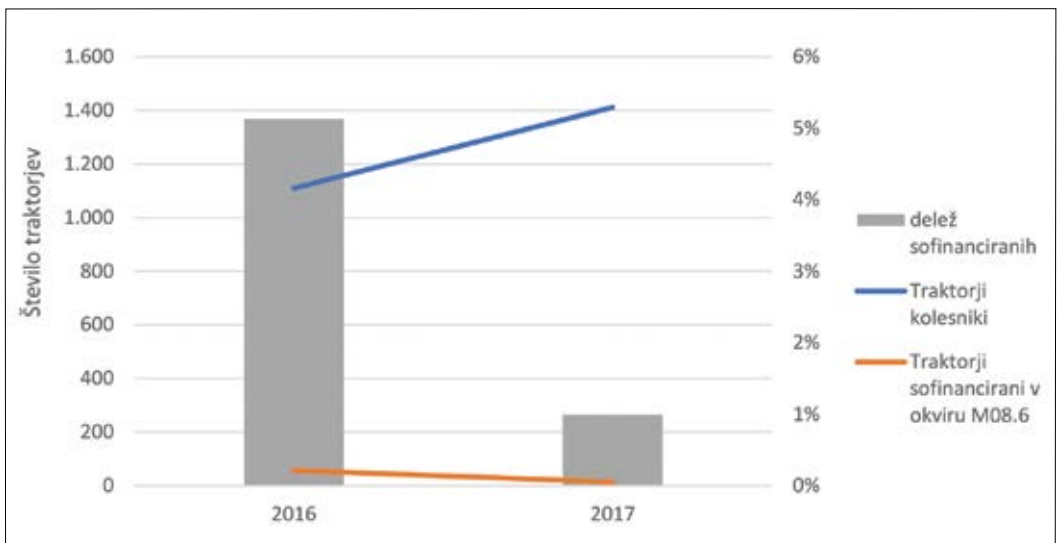
za vitle (53 %), škripcev za vitle (42 %) in opozarjanje na nagib za škripce. Sledi nakup gozdarskih prikolic, ki jih je bilo 242, kar je za 2,7-krat več kot v prejšnjem programskem obdobju (Stare in Krajnc, 2021). V kar 84 % so prikolice z nakladalnikom. Vseh odobrenih zahtevkov za nakup traktorjev za delo v gozdu je bilo 207 (31 % manj kot v prvem programskem obdobju), in še 118 gozdarskih nadgradenj za traktor. Vrednostno prevladuje sofinanciranje traktorjev, za katere je bilo namenjenih več kot 6,6 milijona €, s 3,4 milijoni € pa sledijo gozdarske prikolice (preglednica 2). Povečal se je tudi nakup kompletov za strojno sečnjo. V okviru podukrepa M08.6 je bil odobren nakup 17 strojev za sečnjo (t.i. »harvester«) in 20 zgibnih polprikoličarjev (t.i. »forwarder«), med tem ko je bilo v prejšnjem programskem obdobju odobren nakup za le sedem strojev za sečnjo ter šest zgibnih polprikoličarjev. V drugem obdobju se je zmanjšal nakup motornih žag (2 %) (Stare in Krajnc, 2021).

Izmed mehanizacije in opreme v okviru operacije B je bilo kupljenih največ nakladalnikov in opreme za prekladanje (26 %) (preglednica 3). Med kupljenimi nakladalniki so bili največkrat teleskopski nakladalniki, in sicer z dvizžno maso 3,5 t in višino 8 m. Obseg dvizne mase kupljenih teleskopskih nakladalnikov je znašal od 1,2 do 6 t

ter višine od 4,3 do 9 m. Vrednostno prevladuje sofinanciranje žagalnih linij s tračno žago, za katere je bilo namenjenih več kot 2,3 milijona €, s skoraj 2,2 milijona € sledijo nakladalniki in z dvema milijonoma € naprave za sušenje lesa (preglednica 3). V okviru operacije B je bilo sofinanciranih več strojev za pripravo lesnih gorov; največ za pripravo drv, kar 47 rezalno-cepilnih strojev ter še 37 cepilnikov. Za pripravo lesnih sekancev je bilo sofinanciranih 39 sekalnikov na traktorski pogon, 14 strojev za izdelavo sekancev in še šest strojnih linij za izdelavo sekancev. Sofinanciranih je bilo tudi 15 linij za izdelavo peletov in štiri linije za izdelavo briketov.

4.1 NAKUP TRAKTORJEV

V okviru operacije A je bilo odobrenih 207 vlog za nakup traktorjev. Kar 197 izmed vseh (95 %) je bilo kmetijskih traktorjev, za kar je bilo porabljenih 83 % sredstev, namenjenih traktorjem. Tri vloge so bile odobrene za nakup zgibnih traktorjev in sedem za nakup drugih namenskih gozdarskih traktorjev. Če primerjamo nakup traktorjev z nakupom vse mehanizacije in opreme, je bilo 38 % vseh odobrenih sredstev namenjenih za nakup traktorjev. Po številu pa je bilo 13 % vlog odobrenih za sofinanciranje nakupa traktorjev.

Slika 3: Primerjava nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru sredstev PRP z nakupom vseh traktorjev v istem obdobju za stanje 31.12.2018 (vir podatkov: MKGP, 2019)

Za nakup traktorjev v okviru operacije A je bilo mogoče do konca leta 2020 pridobiti sredstva na treh javnih razpisih (Javni ..., 2016; Javni..., 2017; Javni..., 2020). Vsi traktorji, za katere so bila odobrena sredstva PRP v okviru prvega javnega razpisa, so bili kupljeni v letu 2016. V okviru drugega javnega razpisa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v letu 2017. V okviru tretjega javnega razpisa pa so bili upravičeni stroški, ki so nastali v letu 2020 in po njem. Izplačila za tretji razpis še potekajo. Pri primerjavi nakupa traktorjev kolesnikov za delo v gozdu v okviru prvih dveh razpisov operacije A, podukrepa M08.6, z nakupom vseh traktorjev kolesnikov, ki so bili po podatkih Ministrstva za infrastrukturo na novo registrirani v tem obdobju (MZI, 2019), ugotovimo, da je bilo v teh letih sofinanciranih 3 % vseh novo registriranih traktorjev (MKGP, 2019) (slika 3). V okviru PRP 2014–2020 je bil mogoč tudi nakup kmetijskih traktorjev iz naslova kmetijskih razpisov. V okviru kmetijskih razpisov je bilo v letih 2016 in 2017 sofinanciranih še 179 traktorjev (MKGP, 2019). Če primerjamo nakup vseh traktorjev, sofinanciranih s pomočjo sredstev PRP, z vsemi kupljenimi traktorji v istem obdobju (2016 in 2017) ugotovimo, da je bil sofinanciran nakup 10 % traktorjev.

5 USPEŠNOST PRP V OBDOBJU 2014–2020

Ker obdobje PRP 2014–2020 še ni končano – izplačila tretjega javnega razpisa za operacijo A in četrtega javnega razpisa za operacijo B še potekajo –, težko govorimo o uspešnosti PRP v obdobju 2014–2020. Zanesljivejšo oceno vplivov PRP bo lahko ponudilo šele naknadno vrednotenje, kljub temu pa za izboljšanje kakovosti oblikovanja in izvajanja PRP 2014–2020 poteka sprotno vrednotenje.

Za podukrep M08.6, ki prispeva predvsem k prednostnemu področju 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest, je pomembna ocena tega prednostnega področja. Ciljni kazalnik prednostnega področja 6A je 350 delovnih mest, ustvarjenih s podprtimi projekti do leta 2023. Od tega naj bi jih bilo 310 ustvar-

jenih v okviru izvajanja podukrepa M06.4 in 40 v okviru izvajanja podukrepa M08.6. Za investicije v okviru podukrepa M08.6 je treba ustvariti delovno mesto za vsako investicijo v operacijo B ter vsako investicijo v operacije A, ki znaša več kot 40.000 evrov.

V letu 2017 je bilo prvo vrednotenje (Vrednotenje: Presoja..., 2017), vendar v tem času še ni bilo izplačil ukrepa M08, zato vpliva PRP na gozdarstvo še ni bilo mogoče oceniti. Naslednje vrednotenje je bilo junija 2018 (Vrednotenje: Ukrepov..., 2018). V poročilu ocenjujejo, da pri doseganju ciljev prednostnega področja 6A obstaja tveganje, da le-ti ne bodo doseženi. Zadnje vrednotenje je bilo v septembru 2019 (Vrednotenje: Presoja..., 2019), v katerem ugotavljajo, da je iz naslova podukrepa M08.6 za doseganje prednostnega področja 6A v dosedanem izvajanju programa predvidenih 164 delovnih mest, kar je 46,9 % postavljenega cilja (350 delovnih mest). Ocenjujejo, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno. Za leto 2020 vrednotenje še ni bilo opravljeno, je pa glede na odobrene vloge (MKGP, 2021) iz naslova podukrepa M08.6 za obdobje 2014–2020 skupaj pričakovanih 216,7 novo ustvarjenih delovnih mest. Do 31. 12. 2020 je bilo, gledano na vloge, ki so bile že izplačane v tem obdobju, 115 novo ustvarjenih delovnih mest. To pomeni, da je izvajanje podukrepa M08.6 ustrezno, saj je ciljna vrednost tega podukrepa presežena (40 delovnih mest), za doseganje skupne ciljne vrednosti prednostnega področja 6A (350 delovnih mest) pa bo pomembno izvajanje podukrepa M06.4.

6 ZAKLJUČKI

PRP je v obdobju 2014–2020 s sofinanciranjem naložb v gozdarske tehnologije ter prede-lavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov pomembno podprl posodobitev gozdarske dejavnosti. V okviru podukrepa M08.6 je bilo odobrenih več kot 30 milijonov € sredstev in ustvarjenih 115 novih delovnih mest. Uspešnost PRP in njegov prispevek v gozdarskem sektorju je težko ovrednotiti. Rezultati naložb v gozdarstvu so dolgoročni, zato bodo učinki resnično vidni šele v nekaj desetletjih. Prav tako je težko izločiti vpliv drugih programov in trendov v širšem okolju

programa ter ugotoviti izključno prispevek PRP. Brez podpore PRP določenih ukrepov v gozdovih najverjetneje ne bi bilo ali vsaj ne v enaki meri (Evaluation ..., 2019).

Podatki kažejo, da med prejemniki sredstev PRP prevladujejo večji zasebni lastniki gozdov, saj je med vlagatelji, katerim so bila sredstva odobrena, več kot 95 % takšnih, ki imajo v lasti gozdne posesti, večje od 10 ha. Med vlagatelji celo ni bilo zasebnih lastnikov, ki bi imeli v lasti posest, velikosti do 5 ha. V primerjavi s prejemniki sredstev v prejšnjem PRP, je bilo v obdobju 2007–2013 okoli 75 % takšnih, ki imajo v lasti gozdne posesti, večje od 10 ha. Nekaj je bilo tudi zasebnih lastnikov gozdov, ki so imeli posesti, manjše od 5 ha (Stare in Krajnc, 2021).

V okviru PRP 2007–2013 je bilo za mehanizacijo in opremo za sečnjo ter spravilo lesa sofinanciranih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu, in sicer je bilo za traktorje namenjenih kar 69 % od vseh izplačanih sredstev (Stare in Krajnc, 2021). V okviru PRP 2014–2020 pa je bilo sofinanciranih največ vitlov (29 % glede na vso mehanizacijo in opremo) in dodatne opreme za vitle (19 % glede na vso mehanizacijo in opremo), čemur sledi sofinanciranje gozdarskih prikolic. V drugem programskem obdobju se je bistveno povečal nakup gozdarskih prikolic ter mehanizacije za strojno sečnjo, kar lahko nakazuje na nagibanje trenda v smer strojne sečnje in izvoza lesa. Veliko traktorskih priključkov (vitli), traktorjev in tudi motornih žag pa nakazuje, da sta sečnja z motorno žago in izvlek lesa s traktorjem še vedno prevladujoča tehnologija.

7 ZAHVALA

Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega projekta Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (V4 1812), ki ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija RS za raziskovalno dejavnost.

8 VIRI

- Evaluation of the Regulation (EU) No 1305/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Council Regulation (EC) No 1698/2005 concerning the forestry measures under Rural Development. 2019. Brussels, European Commission. 62 str.
- Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014–2020 za leto 2016. 2016. Ur. l. RS, št. 13/2016.
- Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014–2020 za leto 2017. 2017. Ur. l. RS, št. 14/2017.
- Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014–2020 za leto 2020. 2020. Ur. l. RS, št. 104/2020.
- Korbar U. 2005. Gozdarstvo kot neizkoriščena priložnost na področju razvoja podeželja. V: Slovenija v EU - izzivi za kmetijstvo, živilstvo in podeželje. (3. konferenca DAES, Moravske Toplice, 10.-11. november 2005). Kavčič S. (ur.). 1. izd. Ljubljana: Društvo agrarnih ekonomistov Slovenije - DAES: str. 97–108.
- Ministrstvo za infrastrukturo (MZI). Podatki o novo registriranih vozilih v Sloveniji od leta 1991 naprej. 2019.
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31. 12. 2018. 2019.
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Podatki o prejemnikih sredstev iz naslova PRP 2014–2020 za podukrep M08.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, stanje na dan 31. 12. 2020. 2021.
- Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020. 2018. Osnovne informacije o ukrepih. 2. posodobitev v skladu s 4. spremembo PRP 2014–2020. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za podeželje.

- <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/242-brosura-program-razvoja-podezelja-2014-2020-1/file> (9. 3. 2021).
- Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 različica 11.1. 2020. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo.
- https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%5BEelja/9._sprememba/9._sprememba_PRP_2014-2020_potrjen_11_1_sl.pdf (9. 3. 2021).
- Sporočila za javnost 10. 02. 2021 - Okvirni terminski načrt objave javnih razpisov za leto 2021. Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020.
- <https://www.program-podezelja.si/sl/136-infoteka/novonovice/1315-okvirni-terminski-nacrt-objave-javnih-raspisov-za-leto-2021> (15. 3. 2021).
- Stare D., Krajnc N. 2021. Analiza prejemnikov nepovratnih sredstev v okviru Programa razvoja podeželja 2007–2013 za izboljšanje učinkovitosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. *Gozdarski vestnik*, 79, 2: 33–40.
- Vrednotenje: Presoja dosežkov in vplivov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Končno poročilo. 2019.
- https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_PRP_Koncno_porocilo_16062017.pdf (1. 3. 2021).
- Vrednotenje: Presoja rezultatov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Končno poročilo. 2017.
- https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_PRP_Koncno_porocilo_16062017.pdf (1. 3. 2021).
- Vrednotenje: Ukrepov, ki se prvič izvajajo v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020; Ukrepov, ki se niso uspešno izvajali oz. niso dosegli pričakovanih rezultatov v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013; Doseganja ciljev Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. 2018. Končno poročilo. MK projekt. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_4_Spremljanje_in_vrednotenje/3_Vrednotenje/Vrednotenje_ukrepov_PRP_Program_razvoja_pode%5BEelja_med_izvajanjem_2018_MK_projekt.pdf (1. 3. 2021).